

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

2015

Kateřina Kordasová

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická
Katedra antropologie
Studijní program Antropologie
Studijní obor Sociální a kulturní antropologie

Bakalářská práce

Rozdíly mezi městským a venkovským hřbitovem:
Případ Hořovic a Mrtníka

Kateřina Kordasová

Vedoucí práce:

Mgr. Daniel Sosna Ph.D

Katedra antropologie

Fakulta filozofická Západočeská univerzita v Plzni

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval(a) samostatně a použil(a) jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2015

.....

Poděkování:

Touto cestou bych ráda poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce, panu doktoru Danielu Sosnovi, za veškerou jeho pomoc, ochotu a pevné nervy. Svým rodičům za to, že mne celou dobu mého studia podporovali. A v neposlední řadě patří obrovský dík mému manželovi, který mi byl tou největší oporou. A rovněž děkuji všem respondentům a známým, bez kterých by tato práce nevznikla. Vám všem upřímně děkuji.

Obsah

1. Úvod	6
1.1. Cíl výzkumu.....	7
1.2. Výzkumné otázky.....	7
2. Hřbitov	8
2.1. Historie hřbitovů.....	8
2.2. Hřbitov v Mrtníce.....	9
2.2.1. Hvozdec – Mrtník.....	9
2.2.2. Založení hřbitova v Mrtníce.....	9
2.3. Hřbitov v Hořovicích.....	9
2.3.1. Hořovice.....	9
2.3.2. Založení hřbitova v Hořovicích.....	10
3. Metodologie	11
3.1. Polostrukturované rozhovory.....	11
3.2. Nezúčastněné pozorování.....	11
3.3. Zpracování a analýza dat.....	12
4. Výsledky	13
4.1. Asociace slova hřbitov.....	13
4.2. Návštěva hřbitovů.....	13
4.3. Vliv kostela.....	14
4.4. Vliv obřadní síně.....	14
4.5. Emoce.....	14
5. Diskuze	15
6. Závěr	16
7. Seznam literatury a pramenů	17
8. Resumé	18
9. Přílohy	19

1 ÚVOD

Hřbitov může být zdrojem poučení, jež bude promlouvat ke všem živým a nikdo je neodmítne vyslechnout. Hřbitov nás učí, že smrt není jen zánik. Hřbitov je důkazem, že zde existuje nekonečný koloběh zrození a smrti [Ariés 2000b: 282].

Hřbitov mne vždy fascinoval. Za bílého dne i za tmy ve mne vyvolával zvláštní pocit, jako žádné jiné místo. Se zájmem jsem procházela mezi hroby, četla jména na náhrobcích a představovala si, jak asi žili ti lidé, jejichž ostatky se nacházejí v hrobech pod zemí. Byť jsem na hřbitov chodila ráda, vždy ve mně vzbuzoval jakýsi respekt. Dodnes nevím, zda to bylo úctou k zemřelým, monumentálností objektu či jeho historií. Zřejmě tím vším. S jistotou mohu říci, že hřbitovy a jejich návštěvy chápu jako přirozenou součást svého života. Hřbitov je však úzce spjat se smrtí a tedy (ve většině případů) se ztrátou milované osoby, což může v některých lidech vyvolávat pocity smutku či deprese. Přesto či právě proto jsem se rozhodla svou bakalářskou práci věnovat právě hřbitovům. Nejen, abych zjistila, zda je má domněnka, že hřbitov vyvolává u lidí převážně jen smutek, pravdivá, ale hlavně abych zjistila, jaký je vztah mezi veřejným prostorem a sociální praxí a zda může význam hřbitova ovlivnit jeho geografické umístění.

Výzkum své bakalářské práce jsem zaměřila na lokalitu Hořovic. Menších hřbitovů je v okolí poměrně hodně, ale já se zaměřila na hřbitov v Mrtníce, který je nejbližší osadě Neřežín, kde jsem vyrůstala a na druhý hřbitov, přímo v Hořovicích, kde nyní žiji. Sběr dat jsem prováděla od srpna 2014 do ledna následujícího roku. Výzkum byl proveden na základě nezúčastněného pozorování a polostrukturovaných rozhovorů. Výzkumu se zúčastnilo celkem 9 respondentů (čtyři muži a pět žen) ve věku 14 – 77 let. Na přání respondentů byly všechny rozhovory anonymní, pro jejich lepší zpracování byl vždy uveden pouze věk, pohlaví a iniciály.

Byť je primární funkcí hřbitova uložení lidských ostatků, ve své práci budu hřbitov chápat spíše jako veřejný prostor, tedy jako místo přístupné všem lidem, neboli jako místo, kde může docházet a dochází k určité sociální interakci.

Veřejný je ten prostor, který zahrnuje prostory s obecnou funkcí. Do takových prostorů mají (za normálních okolností) nekontrolovaný přístup všichni lidé. Veřejný prostor, který má určitá omezující pravidla označujeme jako specifický veřejný prostor [Toušek 2013: 38].

1.1. Cíl výzkumu

Cílem výzkumu je odhalit, jak respondenti chápou a vnímají hřbitov, jakožto veřejný prostor a jakou roli hraje geografické umístění hřbitova, tedy zda se sociální praxe městského hřbitova liší od hřbitova venkovského. A zda je vnímání respondentů ovlivněno faktem, že součástí městského hřbitova je obřadní síň a součástí venkovského hřbitova je kostel.

1.2. Výzkumné otázky

Bakalářská práce se věnuje hřbitovu, jakožto veřejnému prostoru a sociální praxi. Pro lepší orientaci a zpracování je tato problematika rozdělena na tři hlavní otázky:

- 1) Co si lidé představí pod pojmem „hřbitov“?
- 2) Jaký je vztah mezi prostorem a sociální praxí?
- 3) Ovlivňuje návštěvníky fakt, že součástí venkovského hřbitova je kostel a součástí městského obřadní síň?

2 HŘBITOV

Hřbitov – pojem, kterým v našem jazyce označujeme prostor, který slouží k uchování lidských ostatků, buďto inhumací (uložení těla do země) nebo v urnách (mrtvé lidské tělo spáleno během kremace a popel uložen do urny).

2.1. Historie hřbitovů

V minulost se mrtvé tělo pohřbívalo buď do země, nebo se pálilo, popel byl dán do hrncových nádob – popelnic či uren -, které pak byly zakopány do země, nebo byly stavěny speciální mohyly sloužící k ukládání těl [Nešporová 2013: 111].

S křesťanstvím se ustavilo uložení mrtvého těla do země, jakožto standardní způsob pohřbení. Tento způsob se stal běžným nejprve pro Izraelce, do ostatních oblastí se rozšířil během několika století [Nešporová 2013: 110 - 111].

První doklady hřbitovů, kde se již standardně pohřbívalo do země, se na území České republiky datují zhruba na 1000 n.l. . Jednalo se o řadové hřbitovy, ležící stranou od sídelních oblastí [Sommer 2001: 40-41]. Zvyk hřbitovů v blízkosti kostela se na našem území ustálil až ve 12. století [Smetánka 2004: 285]. Založení hřbitova tedy začalo stavbou kostela. Pohřbívalo se jak uvnitř, tak u venkovní zdi kostela. Hřbitov byl vlastně jakýmsi kostelním dvorem (ten byl většinou malý, čtvercový, výjimečně obdélníkový). Nejbližše kostelu byli pohřbíváni uctívaní jedinci – duchovní. Chudí jedinci, kteří si lukrativní místo nemohli dovolit zaplatit, byly naopak pohřbívání co nejdál od kostela. Jejich těla byla většinou házena do velkých společných jam. Někdy se v takové jámě našlo až 15 těl. Minimálně jedna jáma vždy byla otevřená a až po několika měsících či letech (když byla zcela zaplněna) ji hrobníci zahrabali. Tyto hroby však byly zahrnuty jen slabou vrstvou hlíny a proto se často stávaly kořistí divoké zvěře či zlodějů [Ariés 2000a: 71-78]. Hůře zacházeno už bylo jen se zločinci a sebevrahy, kteří byli pohřbíváni zcela mimo hřbitov [Králíková 2007: 123 - 129]. Zcela specifickou náboženskou skupinu tvořili Židé, kteří si zakládali své vlastní oddělené hřbitovy [Ehl, Pařík, Fiedler 1991; Nešporová 2013: 228]. V roce 1958 je v Čechách

zaveden zcela nový způsob pohřbívání – rozptýlení popela na rozptylovém paloučku, který je součástí některých hřbitovů. Od konce 20. století přibývá i možnost tzv. vsypu, což znamená, že se popel vsype do země [Svoboda 1970].

2.2. Hřbitov v Mrtníce

2.2.1. Hvozdec - Mrtník

Obec Mrtník spadala do roku 1622 pod komárovské panství. Od té doby je součástí obce Hvozdec, o níž je první zmínka již z roku 1543 [Místní národní výbor Hvozdec 1945 – 1990: 1]. Obec Hvozdec je 4 kilometry vzdálena od dříve okresního města Hořovice. Svůj název Hvozdec získal díky své poloze – je obklopen lesy a „hvozd“ je starší označení pro malý les. Předpokládá se, že Mrtník byl dříve nazýván Brtníky, což je odvozeno od lidí hledající role lesních včel – brty. Součástí Mrtníka byla fara, kostel se hřbitovem, škola, pila a mlýn [Obecní kronika Hvozdec – Mrtník 1928 – 1944: 11-13].

2.2.2. Založení hřbitova v Mrtníce

Mrtnický hřbitov je součástí kostela. Kostel samotný má původ ve 13. století [Obecní kronika Hvozdec – Mrtník 1928 – 1944: 25]. Kostelík býval kaplí, roku 1352 (za vlády Karla IV.) byla mrtnická kaple povýšena na „plebanií“ a obdržela faráře, který byl dosazen roku 1358 a kaple byla rozšířena a předělána na kostelík. Roku 1586 nechal Jiří Pešík z Komárova přistavit faru. Kostel by postaven ku cti blahoslavené panny Marie. Náležel vsím Podluhy, Komárov, Vosek (dnes Osek), Chaloupky za skalou (dnes Chaloupky), Kleštěnice (součást obce Chaloupky), Hrachoviště, Hvozdec a Mrtník [Obecní kronika Hvozdec – Mrtník 1928 – 1944: 31-35]. Po 30 leté válce byla těla lidí nakažených morem pohřbena na hřbitově u kostela. Těla však byla pohřbena mělko v zemi a když na jaře rozmrzla a začala se rozkládat, začala se nákaza šířit dál. Hřbitov tak nemohl dále sloužit a k pohřbení bylo vybráno pole mezi Ptákovem a Roklí [Obecní kronika Hvozdec – Mrtník 1928 – 1944: 37-39]. Roku 1911 byl k východní části hřbitova přistaven nový hřbitov [Obecní kronika Hvozdec – Mrtník 1928 – 1944: 142], větší úpravou pak prošel hřbitov jen v roce 1988, kdy byla postavena nová zeď kolumbária [Místní národní výbor Hvozdec 1945 – 1990: 1-2].

2.3. Hřbitov v Hořovicích

2.3.1. Hořovice

Osídlení a historii Hořovic lze velmi těžko zkoumat, protože, jak již píše Josef Maličský ve své knize: „Vždyť Hořovicko patří k nejméně prozkoumaným

oblastem v Čechách“ [Maličký: 33]. Prvním dokladem o osídlení Hořovic je stříbrný denár Břetislava I., který vládl v letech 1037 – 1055. Dalším nalezeným denárem byl denár Vratislava II. (krále Vratislava I., který vládl v letech 1061 – 1092). Další drobné zmínky pochází ze 13. století, ale k oficiálnímu založení došlo zřejmě až roku 1322.

2.3.2. Založení hřbitova v Hořovicích

V Hořovicích byly podle literatury postupně stavěny a bourány hned tři hřbitovy. Starý kostel se hřbitovem zřejmě pochází z poloviny 13. století. Tento hřbitov byl roku 1784 zrušen a 17.11.1784 byl vysvěcen dnešní „starý“ hřbitov. Současný hřbitov, byl dle nápisu na jeho vstupní bráně, postaven roku 1891 a vysvěcen o tři roky později.

3 METODOLOGIE

Sběr dat byl proveden pomocí nezúčastněného pozorování a polostrukturovaných rozhovorů.

Respondentem k zodpovězení dotazníku měl být každý pátý návštěvník každého ze zkoumaných hřbitovů. Bohužel téma mé bakalářské práce bylo pro některé jedince natolik citlivé a tolikrát jsem se setkala s neochotou respondentů, že jsem musela přejít k metodě, které jsem se původně chtěla zcela vyhnout – k metodě *snowball*, tedy k metodě, kdy mi je jeden respondent doporučen, ten doporučí další a ten zase další a takto stále dokola. Naštěstí alespoň tato metoda fungovala a já získala dostatečný počet respondentů (celkem 9), kteří byli ochotní a podrobili se nahrávanému rozhovoru. Polostrukturované rozhovory vyhovovali mně i respondentům, protože mi dávaly určitou volnost při kladení otázek a mohla jsem je přizpůsobit dané situaci; respondenti zase věděli, co se od nich očekává a mohli se lépe připravit a ani nebyli při svých odpovědích jakkoliv omezováni.

3.1. Polostrukturované rozhovory

Provedení polostrukturovaného rozhovoru bylo s respondenty vždy dopředu naplánované. Uskutečnilo se buď v kavárně, nebo u respondenta doma – jednou i u mě doma. Všechny rozhovory jsem nahrávala na diktafon a následně přepsala – bez jakýchkoliv úprav.

3.2. Nezúčastněné pozorování

Nezúčastněné pozorování bylo časově náročnější, protože jsem zkoumala dvě lokality. I tak se mi podařilo pozorovat oba hřbitovy jak ve všední den, tak o víkendu, a zároveň jak dopoledne, tak odpoledne.

Pozorování bylo nezúčastněné, kdy jsem na sebe vzala roli úplného pozorovatele, což znamená, že mne ostatní návštěvníci považovali též za návštěvníka a nevěděli, že jsou pozorováni. Díky této metodě byl můj výzkum objektivnější, protože nehrozilo riziko, že by během něj bylo ovlivněno chování návštěvníků hřbitova [Hendl 2005: 191 - 192].

3.3. Zpracování a analýza dat

Všechny nahrané rozhovory byly v den pořízení přepsány pomocí textového editoru Microsoft Word. Textová analýza byla provedena pomocí kódování dle Nancy La Pelle [2004: 4-19]. K získání přehledné tabulky jsem převedla text z programu Microsoft Word do programu Microsoft Excel.

4 VÝSLEDKY

K této práci bylo provedeno 9 nahrávaných polostrukturovaných rozhovorů se 6ti výzkumnými otázkami. Respondenty byli muži i ženy. Nejmladší respondentka byla ve věku 14 let, nejstarším respondent byl ve věku 77 let.

Otázky byly zaměřeny na vztah respondentů ke hřbitovu, na četnost a důvod návštěv, na pocity, které hřbitov v respondentech vyvolává a také na to, zda či jak je ovlivňuje přítomnost kostela či obřadní síně na hřbitově.

Již během rozhovorů jsem měla pocit, že u některých otázek dostávám zcela jiné odpovědi a u jiných otázek jsou odpovědi velmi podobné. Tuto domněnku mi potvrdila i textová analýza. Konkrétní příklady uvádím v následujících podkapitolách.

4.1 Asociace slova hřbitov

První, co mne při rozhovorech zajímalo, bylo, co si lidé představí pod pojmem hřbitov. Z devíti odpovědí nebyla žádná stejná. Často se v odpovědích objevovala slova „hrob“ a „mrtvý“. Další odpovědí bylo „místo“ a to buď místo klidu, či místo piety. Zcela raritní byla odpověď pana P., který na otázku, co si představí pod pojmem hřbitov, odpověděl:

„...Jediný klidný místo. Je tam taková ta důstojnost a klid, pokud tam nenaběhnou ty debilové a nevyberou to...“

4.2 Návštěva hřbitovů

Do této podkapitoly lze shrnout závěry hned dvou mých výzkumných otázek. První, jak často lidé navštěvují hřbitov a druhá, jakou činnost na hřbitově provozují.

U první otázky se shodlo více respondentů (celkem 4), že hřbitov většinou navštěvují na Vánoce, Velikonoce, Dušičky a během výročí. Jak jsem z doplňujících otázek zjistila, pod pojmem výročí lidé označují nejen dobu od úmrtí pohřbeného člověka, ale i jeho narozeniny, případně jmeniny.

Zbývá 3 respondenti se ve svých odpovědích též shodli – hřbitov navštěvují každý týden, maximálně jednou za 2 týdny.

I u druhé otázky jsem zaznamenala několik shodných odpovědí. Na otázku, jakou činnost na hřbitově provozují, mi shodně odpovědělo hned 7 respondentů – nejčastěji na hřbitově uklízejí hroby, nosí květiny a zapalují svíčky. Osmý respondent odpověděl krátce, že na hřbitově myslí na nebožtíky. Odlišná byla odpověď slečny B., která odpověděla:

„...Já se tam spíš jenom tak procházím. Je to takový na vyčištění mysli. Nebo spíš jako zamyšlení se nad tím, proč lidi umřeli...“

4.3 Vliv kostela

Respondentů jsem se ptala, zda je nějak ovlivňuje fakt, že součástí mrtnického hřbitova je kostel. Všichni respondenti se sice shodli, že ne, ale čtyři z nich v odpovědi pokračovali. Jedna respondentka odpověděla, že si

myslí, že je kostel určitě důležitý pro věřící. Druhý respondent ho považuje za důležitý nikoliv ve vztahu ke hřbitovu, ale díky kulturním a společenským akcím, které se v kostele konají, jako například Půlnoční mše a vánoční zpívání koled. Zbylí dva respondenti se shodují, že pro ně kostel důležitý není, ale mají ho se hřbitovem neodmyslitelně spojený a považují jej za jakousi českou tradici.

4.4 Vliv obřadní síně

Otázka, zda má na návštěvníky vliv fakt, že součástí hořovického hřbitova je obřadní síň, rozdělila mé respondenty na tři tábory. Tři respondenti odpovídali, že je tento fakt nijak neovlivňuje. Další tři respondenti se domnívají, že je obřadní síň dobrým místem pro pozůstalé, kteří se zde sejdou na pohřeb a mohou tak sdílet svůj smutek. Poslední skupina respondentů uvádí, že je výhodou dostupnost a malá vzdálenost obřadní síně. Pro přiblížení této problematiky uvádím odpověď paní A.:

„... Není to daleko. Je to důležitý, protože kdysi dávno se jezdilo buď do Prahy nebo do Plzně. Tam to v tu chvíli je přetížený a pro ty pozůstalý je to opravdu daleko. Takže si myslím, že obřadní síň, která je takzvaně po ruce, má svůj význam.“

4.5 Emoce

Tato podkapitola se věnuje mé poslední výzkumné otázce. Tou jsem se snažila zjistit, jaké pocity a emoce v lidech hřbitov vyvolává. Zde se odpovědi respondentů lišily nejvíce. U této otázky se mi také nejčastěji stalo, že jsem musela použít doplňující otázku. Respondenti mi odpovídali různě. Odpovědi byly: smutek, stísněnost, obdiv, negativní emoce, špatný pocit, smíšené pocity, úzkost a žádné emoce. U tří respondentů došlo k téměř totožné odpovědi. Ti, co odpovídali, že v nich hřbitov vyvolává neutrální či dokonce žádné emoce, rovněž dodávali, že to v nich nevyvolává smutek a žal. Proto jsem se jich zeptala, zda takové emoce považují na hřbitově za běžné. I zde byla jejich odpověď stejná – domnívají se, že smutek na hřbitově pociťují ti lidé, kteří nedávno přišlo o někoho blízkého a jejich bolest je ještě čerstvá.

5 DISKUZE

Cílem práce bylo zjistit, zda se od sebe liší městský a venkovský hřbitov. Bez bližšího zkoumání bylo zřejmé, že se hřbitovy liší lokalitou. Dalším faktem, díky kterému se hřbitovy liší je ten, že součástí městského hřbitova je obřadní síň a součástí venkovského hřbitova je kostel.

Od začátku výzkumu jsem byla zvědavá, zda se mi podaří objevit další rozdíl či dokonce rozdíly. Nejprve jsem se zaměřila na návštěvnost obou hřbitovů. Zde jsem však větší rozdílnost nezaznamenala. Shodný byl i způsob, jakým se na hřbitovech pohřbívá – oba hřbitovy nabízejí možnost uložení ostatků či uren do hrobů či vystavení urny v kolumbáriu.

Rozhodla jsem se tedy, že tuto otázku přenechám svým respondentům, kteří na danou problematiku budou nahlížet z jiné perspektivy než já. Opak byl však pravdou. Respondenti se ztotožňovali s mou představou o odlišnosti těchto hřbitovů. Zásadním rozdílem pro ně byla obřadní síň a kostel. K rozdílným odpovědím docházelo až ve chvíli, kdy jsem se respondentů ptala na to, v čem je pro ně obřadní síň a kostel důležitý. Většina respondentů (6 z 9) se shodlo, že obřadní síň je výhodou díky své dostupnosti – dříve totiž museli místní občané jezdit na pohřby do Prahy či do Plzně, obě tato města jsou od Hořovic vzdálena více jak 60 kilometrů. Zcela ojedinělou a dalo by se říci, kuriózní odpovědí byla odpověď nejstaršího mnou dotazovaného respondenta, který mi na dotaz ohledně obřadní síně odpověděl, že on sám byl jedním z těch, kdo ji stavěl.

Při rozhovorech o mrtnickém kostele již byly odpovědi různorodější. Společným jmenovatelem, však byla otázka náboženství. Respondenti se domnívají, že i když sami věřící nejsou, pro věřící občany je kostel u hřbitova velmi důležitý.

Otázkou tedy stále zůstává, zda by při jiném výzkumu bylo možné zjistit jiné rozdíly, mezi těmito dvěma hřbitovy.

6 ZÁVĚR

Hlavním cílem této práce bylo zodpovědět tři základní otázky, které jsem si již na začátku stanovila. První otázkou bylo, co si lidé vlastně představí pod pojmem hřbitov. Přesně tak jsem zeptala i svých respondentů. Následovala plejáda různorodých odpovědí – tedy každá odpověď byla zcela odlišná. Pokud bych tedy ze všech odpovědí měla vytvořit jednu univerzální, nazvala bych hřbitov jako smutné, tiché a klidné místo, kde jsou hroby, urny a uložené ostatky zesnulých.

Druhá výzkumná otázka měla odhalit, jaký je vztah mezi prostorem a sociální praxí. Respondenty byla tato otázka pochopena tak, co na hřbitově oni sami dělají či jakou činnost zde vykonávají, teda za předpokladu, že hřbitov navštěvují. V žádné odpovědi nebylo uvedeno, že by respondenti prováděli odlišné činnosti na městském hřbitově oproti hřbitovu venkovskému. Z výsledků je patrné, že nejčastěji lidé chodí na hřbitov, aby si vzpomněli na své zesulé příbuzné a známé. Při té příležitosti přinesou na hrob nové květiny a zapálí svíce. Byli však i tací respondenti, kteří návštěvu hřbitova vůbec nespojují s pozůstalými, kteří jsou na hřbitově pohřbeni. Cílem jejich návštěvy je hřbitov jako takový, tedy jako specifický veřejný prostor, který má odlišnou atmosféru i řád od okolní krajiny.

Třetí a poslední výzkumnou otázkou bylo, zda jsou návštěvníci hřbitova ovlivňováni faktem, že součástí městského hřbitova je obřadní síň a součástí venkovského hřbitova je kostel. Jak už vyplývá z výše uvedené diskuze, tyto fakty návštěvníky hřbitovů ovlivňují. Kostel návštěvníky ovlivňuje převážně z hlediska náboženství, kdy návštěvníci spojí svou návštěvu hřbitova s návštěvou kostela, ať již bezdůvodně, nebo v době, kdy zde probíhá mše či kulturní akce (jako je například zpívání vánočních koled). Obřadní síň u městského hřbitova je respondenty velmi vítána, převážně z toho důvodu, že díky ní již nemusejí pořádat a navštěvovat pohřby ve vzdálených městech.

Závěrem mohu jen říci, že se mi podařilo odpovědět na všechny výzkumné otázky, zároveň však musím konstatovat, že nelze pominout zklamání z neúspěchu – tedy z toho, že se mi nepodařilo zjistit více rozdílů mezi městským a venkovským hřbitovem.

7 SEZNAM LITERATURY A PRAMENŮ

Ariès, P. 2000 [1977]. Dějiny smrti I, II. Praha: Argo.

Nešporová, O. 2013. O smrti a pohřbívání. Brno: Centrum pro studium

Smetánka, Z. 2004. Legenda o Ostožovi. Archeologie obyčejného života. Praha: Lidové noviny

Sommer, P. 2001. Začátky křesťanství v Čechách. Kapitoly z dějin raně středověké duchovní kultury. Praha: Garamond

Králíková, M. 2007. Pohřební ritus 16. – 18. století na území střední Evropy (antropologicko-archeologická studie). Brno: Universitas, CERM, MU

Svoboda, H. 1970. O individuálním vsypu. Přátelství, 19, s. 2-3.

Ehl, P., A. Pařík, J. Fiedler 1991. Staré židovské hřbitovy Čech a Moravy. Praha: Paseka

Obecní kronika Hvozdec – Mrtník 1928 – 1944. Státní oblastní archiv Beroun

Místní národní výbor Hvozdec 1945 – 1990. Státní oblastní archiv Beroun

8 RESUMÉ

I wrote my bachelor about two cemeteries. One is rural and the other urban. My theme I chose because it seemed interesting. I've always liked walked among the graves, with interest examining who was buried where and when. From the cemetery, I always had a sort of respect for one monumentality and uniqueness of this place.

With certainty, I can say that their visits to cemeteries and seen as a natural part of their lives. Cemetery has been closely associated with death and then (in most cases) with the loss of a loved one, which in some people can trigger feelings of sadness or depression. I am writing because my job to find out, What is the relationship between public space and social practice and whether it may affect the significance of the cemetery to its geographic location.

The research of my thesis focused on the area Hořovice. Smaller cemeteries is around quite a lot, but I focused on the cemetery in Mrtník which is closest Neřežín village where I grew up and the other cemetery in the Hořovice, where I now live. I carried out the data collection from August 2014 to January of the following year. The research was conducted on the basis of disinterested observation and interviews. Research was attended by a total of 9 respondents (four men and five women) aged 14-77 years. On request of the respondents interviewed were all anonymous, for better processing has always given only age, gender and initials.

The research aims to reveal how respondents understand and perceive the cemetery as a public space and the role played by the geographic location of the cemetery, whether it practices a social city cemetery differs from the rural cemetery. And if the perception of the respondents affected by the fact that part of the city cemetery is a ceremonial hall and part of the rural cemetery's church.

Every answer was quite different. If I would not have all the answers to form one universal, I called the cemetery as a sad, quiet and peaceful place, where there are graves, urns and burial of the deceased. In any responses did not indicate that the respondents carried out different activities at the municipal cemetery in comparison to rural cemetery. The results show that most people go to the cemetery to remember his deceased relatives and friends. On that occasion will bring new flowers on the grave and light a candle.

In conclusion, I can only say that I was able to answer all research questions, while I have to say that one can not ignore the disappointment of failure - ie the fact that I could not find more differences between urban and rural cemetery.

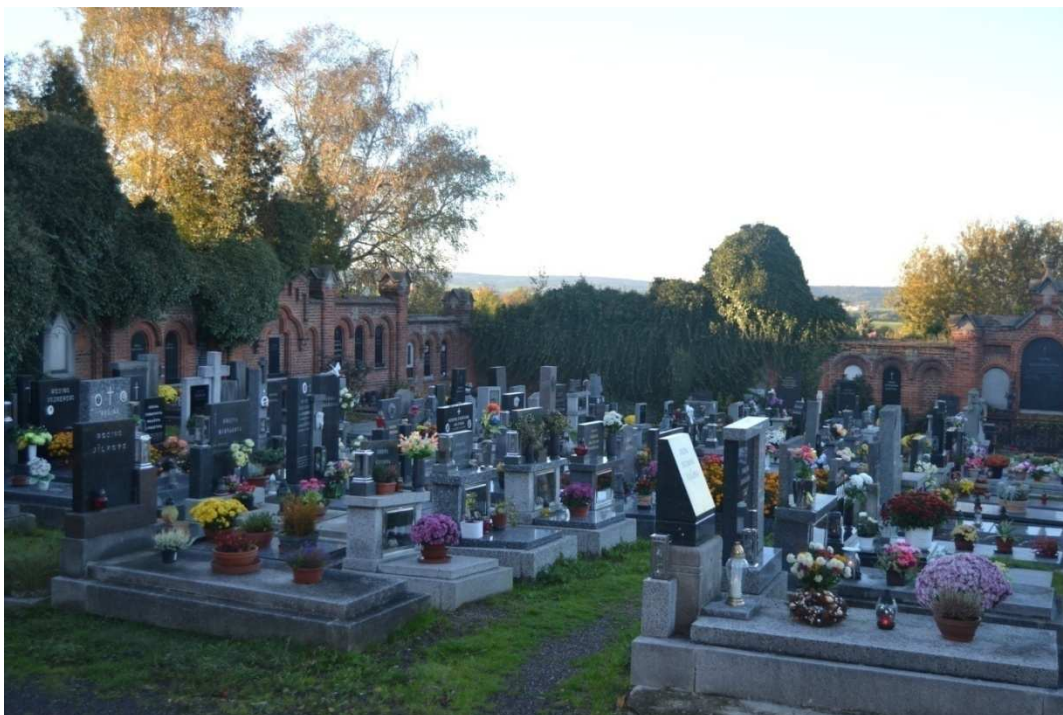
9 PŘÍLOHY

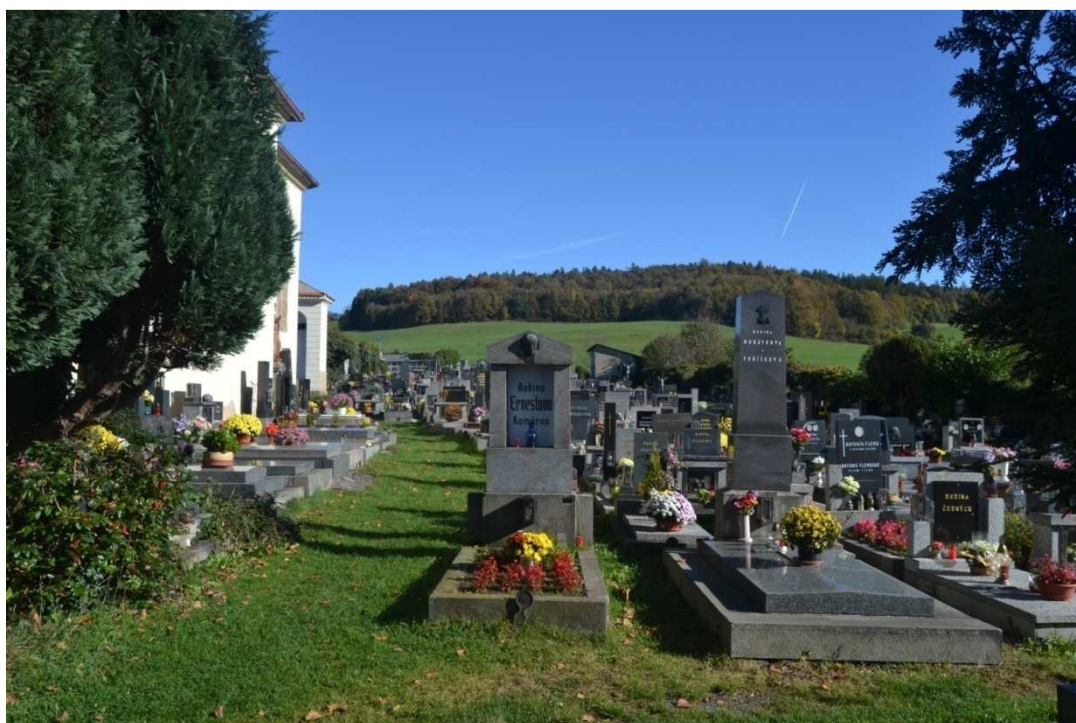
Obr. č. 1: obřadní síň, Hořovice

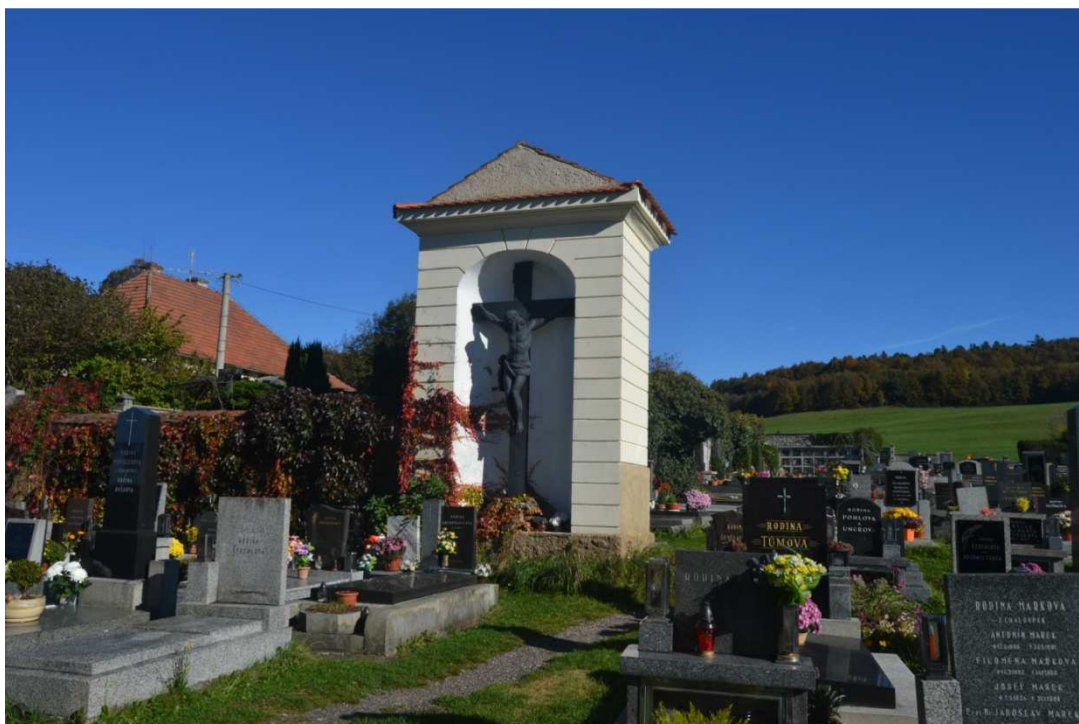
Obr. č. 2: vstupní brána, Hořovice

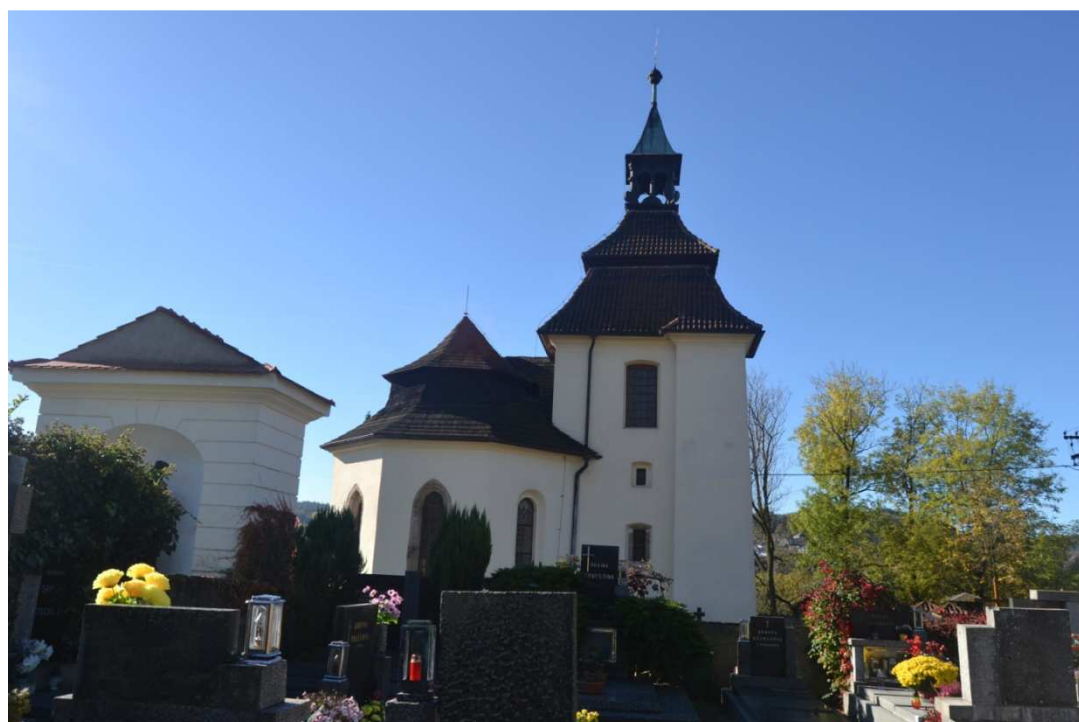
Obr. č. 3: hřbitov, Hořovice

Obr. č. 4: hřbitov, Mrtník

Obr. č. 5: hřbitov, Mrtník

Obr. č. 6: kostel, Mrtník

Kód			Téma
1			Pojem hřbitov
	1,00		Asociace
		1,001	Uložení ostatků
		1,002	Místo pro odpočinek
		1,003	Místo pro mrtvé
		1,004	Klid
		1,005	Pieta
2			Návštěva hřbitovů
	2,00		Frekvence návštěv
		2,001	Týdenní
		2,002	Měsíční
		2,003	Půlroční
		2,004	Roční
		2,005	Při výročí a svátcích
3			Sociální praxe
	3,00		Činnost
		3,001	Vzpomínka
		3,002	Péče o hrob
		3,003	Procházka
		3,004	Zapálení svíčky
		3,005	Položení květin
4			Kostel na hřbitově
	4,00		Jak ovlivňuje návštěvy
		4,001	Kulturní program
		4,002	Neovlivňuje
		4,003	Součást hřbitova
5			Obřadní síň na hřbitově
	5,00		Jak ovlivňuje návštěvníky
		5,001	Neovlivňuje
		5,002	Místo pro pozůstalé
		5,003	Pozitivně
		5,004	Dostupnost
		5,005	Součást hřbitova
6			Emoce
	6,00		Pocity na hřbitově
		6,001	Smíšené
		6,002	Obdivující
		6,003	Neutrální
		6,004	Negativní
			6,0041 Smutek
			6,0042 Úzkost
			6,0043 Stísněné

Tabulka č. 1: četnostní tabulka